

Laidiens: 23.10.2002., Nr. 153

Ministru kabineta noteikumi Nr.437

Rīgā 2002.gada 24.septembrī (prot. Nr.40, 23.§)

Ozona slāņa aizsardzības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par vides aizsardzību" 19.¹ pantu un 26.panta trešo daļu
un Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likuma 16.pantu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. īpašus ierobežojumus un aizliegumus attiecībā uz darbībām ar ozona slāni noārdošajām vielām un produktiem, un citiem materiāliem, kuri satur ozona slāni noārdošās vielas vai produktus vai ir apstrādāti ar ozona slāni noārdošajām vielām vai produktiem;

1.2. kārtību, kādā tiek pārtrauktas darbības ar ozona slāni noārdošajām vielām;

1.3. kārtību, kādā uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) (turpmāk — uzņēmumi) veic darbības ar ozona slāni noārdošajām vielām līdz šo darbību pārtraukšanai;

1.4. kārtību, kādā izsniedzamas ozona slāni noārdošo vielu izvešanas un ieviešanas atļaujas.

2. Noteikumi attiecas uz šo noteikumu 1.pielikumā minētajām ozona slāni noārdošajām vielām un to maisījumiem, neatkarīgi no tā, vai šīs vielas ir ražotas no jauna, savāktas, attīrītas vai pārstrādātas, izņemot:

2.1. ozona slāni noārdošās vielas produktā, kur tās neatrodas ozona slāni noārdošo vielu transportēšanai vai uzglabāšanai paredzētā konteinerā;

2.2. nelielus ozona slāni noārdošo vielu daudzumus, kas veidojas no nereagējošām izejvielām ražošanas procesā;

2.3. ozona slāni noārdošās vielas, kuras izmanto par procesa reaģentu, ja ozona slāni noārdošās vielas ir šīs ķīmiskās vielas piemaisījums;

2.4. ozona slāni noārdošo vielu emisiju produktu ražošanas un apstrādes procesā.

II. Darbības ar ozona slāni noārdošajām vielām

3. Darbības ar ozona slāni noārdošajām vielām ir:

3.1. ozona slāni noārdošo vielu ražošana (ražošana neietver ozona slāni noārdošo vielu izmantošanu par izejvielu citu ķīmisko vielu ražošanā vai par procesa reaģentu un ozona slāni noārdošo vielu savākšanu, attīrīšanu un pārstrādi) (turpmāk — ražošana);

3.2. ozona slāni noārdošo vielu ieviešana (imports);

3.3. ozona slāni noārdošo vielu izvešana (eksports);

3.4. ozona slāni noārdošo vielu vai tās saturošu produktu piegāde (turpmāk — izplatīšana);

3.5. ozona slāni noārdošo vielu izmantošana ražošanas vai apkopes procesos (arī no jauna uzpildot produktus vai iekārtas) vai citos procesos, izņemot izmantošanu par izejvielu citu ķīmisko vielu ražošanā vai par procesa reaģentu (turpmāk — izmantošana);

3.6. ozona slāni noārdošo vielu savākšana no iekārtām un uzglabāšanas traukiem iekārtu apkalpošanas laikā vai pirms iznīcināšanas un uzglabāšana (turpmāk — savākšana);

3.7. savākto ozona slāni noārdošo vielu attīrīšana vienkāršos procesos (piemēram, filtrēšana un žāvēšana) otrreizējai izmantošanai un pārstrādei (turpmāk — attīrīšana);

3.8. savākto ozona slāni noārdošo vielu atkārtota pārstrāde un atjaunošana, filtrējot, žāvējot, destilējot un ķīmiski apstrādājot, lai ozona slāni noārdošās vielas atjaunotu otrreizējai izmantošanai (turpmāk — pārstrāde);

3.9. ozona slāni noārdošo vielu sadalīšana, lai attiecīgās vielas padarītu nekaitīgas ozona slānim (turpmāk — iznīcināšana);

3.10. ozona slāni noārdošās vielas saturošu produktu un iekārtu ieviešana (imports), izvešana (eksports), izplatīšana un lietošana.

4. Aizliegts ražot šo noteikumu 1.pielikumā minētās vielas.

5. Aizliegts ievest (importēt), izplatīt un izmantot šo noteikumu 1.pielikumā minētās 1., 2., 3., 4., 5., 7. un 9.grupas vielas, izņemot šo noteikumu 6., 7. un 8.punktā noteiktos gadījumus.

6. Ja šo noteikumu 1.pielikumā minētās 1., 2., 3., 4., 5. un 7.grupas vielas ir savāktas, attīrītas vai pārstrādātas, tās ir atļauts izmantot līdz 2003.gada 31.decembrim.

7. Šo noteikumu 1.pielikumā minētās 1., 2., 3., 4., 5., 7. un 9.grupas vielas atļauts ievest (importēt), izplatīt un izmantot:

7.1. par izejvielu, kas ķīmiskajā pārveides procesā pilnībā maina savu ķīmisko sastāvu, citu ķīmisko vielu ražošanai;

7.2. par procesa reaģentu šo noteikumu 2.pielikumā minētajos procesos;

7.3. laboratorijas un zinātniskajos pētījumos;

7.4. iznīcināšanai.

8. Šo noteikumu 1.pielikumā minētās 1.grupas vielas ir atļauts izmantot:

8.1. līdz 2004.gada 31.decembrim — pievadmechānismos hermētiski noslēgtās ierīcēs, kas paredzētas implantēšanai cilvēka ķermenī, lai ievadītu noteiktas medikamentu devas;

8.2. līdz 2008.gada 31.decembrim — esošajos militārajos pielietojumos, ja nav pieejamas vai izmantojamas tehniski un ekonomiski pamatotas aizstājējvielas vai tehnoloģijas.

9. Aizliegts ievest (importēt), izplatīt un lietot šo noteikumu 3.pielikumā minētos produktus un iekārtas, kas ražotas pēc 2000.gada 1.oktobra un kuru sastāvā ir šo noteikumu 1.pielikumā minētās 1., 2., 3., 4., 5. un 7.grupas vielas.

10. Ar 2005.gada 31.decembri aizliegts ievest (importēt), izplatīt un izmantot šo noteikumu 1.pielikumā minēto 6.grupas vielu metilbromīdu, izņemot izmantošanu šo noteikumu 11.punktā noteiktajiem mērķiem. Metilbromīda

ievešanu (importu), izplatīšanu un izmantošanu pārtrauc saskaņā ar šādu laika grafiku:

10.1. līdz 2004.gada 31.decembrim atļauts ievest (importēt), izplatīt un izmantot ne vairāk kā 6,6 tonnas gadā, izņemot izmantošanu šo noteikumu 11.punktā noteiktajiem mērķiem;

10.2. ievesto (importēto) metilbromīdu atļauts izmantot līdz 2005.gada 31.decembrim, izņemot izmantošanu šo noteikumu 11.punktā noteiktajiem mērķiem.

11. Šo noteikumu 1.pielikumā minētās 6.grupas vielas atļauts ievest (importēt), izplatīt un izmantot pēc šo noteikumu 10.punktā noteiktā termiņa šādiem mērķiem:

11.1. līdz 2015.gada 31.decembrim — izmantošanai karantīnas un pirmsnosūtišanas apstrādē;

11.2. izmantošanai par izejvielu, kas ķīmiskajā pārveides procesā pilnībā maina savu ķīmisko sastāvu, citu ķīmisko vielu ražošanai;

11.3. izmantošanai par procesa reaģentu;

11.4. iznīcināšanai ar metodēm, kas pilnībā novērš ozona slāni noārdošo vielu emisiju;

11.5. metilbromīdu — pagaidu lietošanai līdz 120 dienām ne vairāk kā 20 tonnu apjomā slimību uzliesmojumu vai kaitēkļu uzbrukumu gadījumos.

12. Ar 2009.gada 31.decembri aizliegts ievest (importēt) šo noteikumu 1.pielikumā minētās 8.grupas vielas hlorfluorogļūdeņražus. Hlorfluorogļūdeņražu ievešanu (importu) pārtrauc saskaņā ar šādu laika grafiku:

12.1. ar 2003.gada 1.janvāri — 2,25 ozona noārdīšanās potenciāla (ozona slāni noārdošās vielas potenciāli kaitīgās ietekmes uz ozona slāni koeficients noteikts šo noteikumu 1.pielikumā) tonnas gadā;

12.2. ar 2004.gada 1.janvāri — 1,5 ozona noārdīšanās potenciāla tonnas gadā;

12.3. ar 2008.gada 1.janvāri — 1,25 ozona noārdīšanās potenciāla tonnas gadā.

13. Šo noteikumu 1.pielikumā minētās 8.grupas vielas aizliegts izmantot šādos produktos un darbībās:

13.1. aerosolos;

13.2. šķīdinātajos, izņemot elektrisku vai citu komponentu smalktīrīšanu aviācijā un kosmonautikā, kur hlorfluorogļūdeņražus aizliegts izmantot, sākot ar 2008.gada 31.decembri;

13.3. par dzesējošu vielu:

13.3.1. izmantošanai šādās iekārtās, kuras izgatavotas pēc 1995.gada 31.decembra:

13.3.1.1. vaļējās iztvaicēšanas sistēmās;

13.3.1.2. mājāsaimniecības ledusskapjos un saldētavās;

13.3.1.3. mehānisko transportlīdzekļu, visurgājēju un piekabju gaisa kondicionēšanas sistēmās, kuras darbina jebkurš enerģijas avots, izņemot izmantošanu militārām vajadzībām, kur hlorfluorogļūdeņražus aizliegts izmantot, sākot ar 2008.gada 31.decembri;

13.3.1.4. sabiedriskā transporta gaisa kondicionēšanas sistēmās;

13.3.2. dzelzceļa transporta gaisa kondicionēšanas iekārtās, kuras izgatavotas pēc 1997.gada 31.decembra;

13.3.3. izmantošanai šādās iekārtās, kuras izgatavotas pēc 1999.gada 31.decembra:

- 13.3.3.1. atklātajās saldētavās un noliktavās, no kurām izsniedz preces;
- 13.3.3.2. aukstuma iekārtās, kuru jauda ir 150 kW vai lielāka;
- 13.3.4. citās saldēšanas un gaisa kondicionēšanas iekārtās, kas izgatavotas pēc 2000.gada 31.decembra, izņemot izmantošanu:
 - 13.3.4.1. stacionārajās gaisa kondicionēšanas iekārtās, kuru dzesēšanas jauda ir mazāka par 100 kW un kuras izgatavotas pēc 2002.gada 30.jūnija;
 - 13.3.4.2. kombinētas gaisa dzesēšanas (arī silta gaisa padeves) sistēmās, kuras izgatavotas pēc 2003.gada 31.decembra;
- 13.3.5. esošo saldēšanas un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzturēšanai un apkalpošanai:
 - 13.3.5.1. ar 2010.gada 1.janvāri — no jauna saražotus hlorfluorogļūdeņražus;
 - 13.3.5.2. ar 2015.gada 1.janvāri — savāktos, attīrītos un pārstrādātos hlorfluorogļūdeņražus;
- 13.4. putu materiālu ražošanā;
- 13.5. par nesējgāzi sterilizācijas vielām slēgtās sistēmās iekārtām, kuras izgatavotas pēc 1997.gada 31.decembra;
- 13.6. citiem mērķiem, izņemot:
 - 13.6.1. izmantošanu laboratorijas un zinātniskajos pētījumos;
 - 13.6.2. izmantošanu par procesa reaģentu;
 - 13.6.3. iznīcināšanu ar metodēm, kas pilnībā novērš ozona slāni noārdošo vielu emisiju;
 - 13.6.4. līdz 2009.gada 31.decembrim — izmantošanu produktos, kurus paredzēts izvest (eksportēt) uz valstīm, kurās hlorfluorogļūdeņražu izmantošana ir atļauta.
- 14. Šo noteikumu 13.punktā noteiktie izmantošanas aizliegumi neattiecas uz hlorfluorogļūdeņražus saturošu produktu ieviešanu (importu) un izplatīšanu un uz tādu iekārtu ieviešanu (importu) un izplatīšanu, kuras izgatavotas pirms šo noteikumu 13.punktā noteiktajiem datumiem.

III. Kārtība, kādā uzņēmumi veic darbības ar ozona slāni noārdošajām vielām līdz šo darbību pārtraukšanai

- 15. Līdz darbību pārtraukšanai ar ozona slāni noārdošajām vielām uzņēmumi ieved (importē) un izved (eksportē) ozona slāni noārdošās vielas apjomos, kas noteikti attiecīgo vielu ieviešanas (importa) un izvešanas (eksporta) atļaujās.
- 16. Uzņēmumiem atļauts veikt ozona slāni noārdošo vielu un tās saturošu produktu un iekārtu ieviešanas (importēšanas) un izvešanas (eksportēšanas) darbības tikai ar tām valstīm, kuras pievienojušās 1985.gada Vīnes konvencijai par ozona slāņa aizsardzību un tās 1987.gada Monreālas protokolam par ozona slāni noārdošajām vielām. Informāciju par attiecīgās valsts pievienošanās statusu minētajai konvencijai un protokolam sniedz Lielrīgas reģionālā vides pārvalde (pēc pieprasījuma).
- 17. Uzņēmumi, kuri ieved (importē) un izved (eksportē) ozona slāni noārdošās vielas vai tās saturošus izstrādājumus, līdz kārtējā gada 1.februārim iesniedz Latvijas Vides aģentūrā pārskatus (veidlapu paraugi — 4.pielikumā) par iepriekšējā gadā veikto ozona slāni noārdošo vielu ieviešanu (importu) un izvešanu (eksportu). Pārskata kopijas iesniedz Vides valsts inspekcijā un Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē.

18. Uzņēmumi, kuri izmanto ozona slāni noārdošās vielas, katru gadu līdz 1.februārim iesniedz Latvijas Vides aģentūrā pārskatu par iepriekšējā gadā izmantotajām ozona slāni noārdošajām vielām (5.pielikums). Pārskata kopijas iesniedz Vides valsts inspekcijā un Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē.

IV. Kārtība, kādā izsniedzamas ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas un izvešanas atļaujas

19. Lai ievestu (importētu) šo noteikumu 1.pielikumā minētās vielas, uzņēmumam nepieciešama attiecīga atļauja. Atļaujas derīguma termiņš ir viens gads.

20. Lai saņemtu ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas (importa) atļauju, uzņēmums katru gadu līdz 1.februārim nosūta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai pieteikumu ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas (importa) gada atļaujas saņemšanai (6.pielikums).

21. Pieteikumā ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas (importa) atļaujas saņemšanai var pieprasīt ievest (importēt) ozona slāni noārdošās vielas izplatīšanai vai izmantošanai tikai šo noteikumu II nodaļā noteiktajiem mērķiem.

22. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija katru gadu līdz 1.martam izsniedz uzņēmumiem ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas (importa) atļaujas, kurās norāda ozona slāni noārdošo vielu daudzumu, kādu uzņēmumam atļauts ievest (importēt) attiecīgajā gadā.

23. Kopējo ozona slāni noārdošo vielu daudzumu, kādu atļauts ievest (importēt) saskaņā ar piešķirtajām atļaujām, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija nosaka saskaņā ar šo noteikumu II nodaļā noteiktajiem ieviešanas (importa) un izplatīšanas mērķiem un daudzumiem.

24. Ja kopējais uzņēmumu ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas (importa) pieprasījums šo noteikumu 10. un 12.punktā noteiktajām ozona slāni noārdošajām vielām nav lielāks par noteikto atļauto daudzumu, ieviešanas (importa) un izplatīšanas atļauto daudzumu piešķir atbilstoši uzņēmuma pieteikumā atļaujas saņemšanai norādītajam daudzumam.

25. Ja kopējais uzņēmumu ozona slāni noārdošo vielu ieviešanas (importa) pieprasījums šo noteikumu 10. un 12.punktā noteiktajām ozona slāni noārdošajām vielām ir lielāks par noteikto atļauto daudzumu, ieviešanas (importa) un izplatīšanas atļauto daudzumu katram uzņēmumam nosaka šādi:

25.1. uzņēmumam atļautais daudzums, salīdzinot ar iepriekšējā gadā ievesto daudzumu, tiek samazināts proporcionāli nākamajam gadam noteiktajam kopējam atļautajam daudzumam valstī;

25.2. uzņēmumiem, kuri pieprasījuši ievest (importēt) ozona slāni noārdošās vielas mazākā apjomā, nekā tie iepriekšējā gadā ievēduši (importējuši), un šis apjoms nav lielāks par šo noteikumu 25.1.apakšpunktā noteikto atļauto daudzumu, tiek piešķirts pieprasītais atļautais daudzums. Minēto uzņēmumu nepieprasītais ozona slāni noārdošo vielu daudzums tiek proporcionāli sadalīts tiem uzņēmumiem, kuri attiecīgās vielas pieprasījuši vairāk, nekā pieļauj nākamajā gadā atļautais daudzums;

25.3. uzņēmumiem, kuri pieprasījuši ievest (importēt) ozona slāni noārdošās vielas lielākā apjomā, nekā tie iepriekšējā gadā ievēduši (importējuši), un attiecīgais apjoms ir lielāks par šo noteikumu 25.1.punktā noteikto atļauto daudzumu, atļautais daudzums, salīdzinot ar iepriekšējā gadā atļauto daudzumu, tiek samazināts, un tam pieskaita citu uzņēmumu nepieprasīto ozona slāni noārdošo vielu daudzumu.

26. Lai ievestu šo noteikumu 1.pielikumā minētās vielas, uzņēmumam pirms katras šo vielu ieviešanas nepieciešams saņemt ozona slāni noārdošo vielu vienreizējo ieviešanas (importa) atļauju.